

Raluca TULBURE

NOI ÎN LUME

Festivalul de la Tolosa

Cea de-a XXI-a ediție a Festivalului internațional al teatrelor de marionete de la Tolosa (Spania) a stat sub semnul României. Trei teatre invitate („Tândărică” din „București”, „Ariel” din Tg. Mureș și „Arlechino” din Brașov) și o amplă expoziție de scenografie au fost „vedetele” anului 2003.

Anul acesta festivalul a adunat, pe lângă trupele românești, încă 21 de companii din 7 țări (Spania, Franța, Polonia, Palestina, India, Bulgaria, Brazilia) dintr-un total de 231 de propuneri. Pentru prima oară a fost prezent și un teatru din Palestina. Interesantă a fost „bătălia” dintre influența hindusă (un teatru din India) și cea islamică. În spațiul hindus, marionetele se folosesc în sens tradițional, pe când în spațiul islamic, limitarea folosirii religioase a figurilor antropomorfe face ca arta animației să se dezvolte ca un element pur scenic în ultima decadă.

Expoziția de scenografie pentru teatrul de păpuși, intitulată „Fereastră spre România” a fost organizată de Centrul român UNIMA cu sprijinul Teatrul Tândărică și a reunit exponate oferite de 9 teatre din țară (Alba Iulia, Arad, Brașov, București, Cluj-Napoca, Constanța, Craiova, Galați și Sibiu), aparținând unor nume consacrate ale genului precum: Ioana Constantinescu, Mioara Buescu, Eustațiu Gregorian, Mihai Mădescu, Dan Frățiciu, Maria Dimitrescu, Sever Frențiu, Jozsef Haller, Cristiana Pepino. Cristian Pepino și Daniela Drăgulescu s-au ocupat de concepția artistică a expoziției. Pentru cei cinci comisari de expoziție munca aranjării a peste 400 de păpuși și marionete, a unor piese de decor în numai patru zile, a fost istovitoare. Palatul Aramburu, situat în partea veche a orașului, aflat pe râul Oria, a fost gazda primitoare a expoziției românești, care într-o săptămână a fost vizitată de peste 6.000 de persoane. Un record față de edițiile precedente! La vernisaj a participat, alături de directorul Festivalului, Miguel Arreche și primarul orașului Tolosa, care plin de căldură a mulțumit României pentru organizarea impecabilă, pentru „fereastră”, deschisă către o țară latină despre care știau puține lucruri”. Încă odată s-a dovedit că arta este cel mai bun ambasador, întrucât nici un oficial al Ambasadei României, anunțată din timp de eveniment, nu a fost prezent nici la deschiderea expoziției, dar nici la vreunul dintre spectacolele prezentate de trupele românești. Ziua națională, motiv invocat pentru neparticipare, trecuse demult și mă întreb, dacă la asemenea evenimente, destul de singulare, nu participă nimeni, atunci cum își justifică atașatul cultural activitatea de promovare a culturii românești?

Trupele din festival au prezentat lucruri interesante (spectacolul celor din Valencia, Los Duendes, saucel din Brazilia, cel prezentat de Teatrul Tândărică, *Faust*) sau mai puțin interesante, criteriul de selecție nefiind foarte clar. Unele spectacole erau ceva mai vechi, văzute și răs văzute (ca exemplu, cel al Teatrului din Varna). Deși nu este un festival cu premii, a existat, totuși, un premiu al juriului de copii care la Tolosa a desemnat drept cel mai bun spectacol pe cel al trupei „Tropos” din Madrid, iar la Sestao (oraș situat la 90 km de Tolosa) Teatrul Tândărică a obținut aceeași distincție pentru *Capra cu trei iezi*. Mi-aș fi dorit ca timpul să-mi permită să văd mai multe în festival, dar programul a fost unul extrem de încărcat cu deplasări la Irún, Pamplona, Alicante pe urmele trupelor românești. Cred, însă, că România s-a prezentat bine, spectacolele selecționate (*Capra cu trei iezi*, *Frumoasa și Bestia*, *Faust* – Teatrul Tândărică, *Bekanko* și *Steps* – Teatrul Ariel, Tg. Mureș, *Mica vrăjitoare* – Teatrul Arlechino Brașov) bucurându-se de adeziunea unui public numeros.

Organizatorii, Centrul de inițiative culturale (reprezentat de Miguel Arreche, de altfel, și Secretar General UNIMA, de Idoya Ortegui), sprijinit de Primăria orașului

Tolosa, s-au dovedit extrem de atenți, de generoși, preocupați ca oaspeții să se simtă bine și să-și dorească să revină în Țara Bascilor.

De revenit am mai reveni, pentru că ne-au plăcut oamenii, mai puțin stresați, mai volubili, dornici să cunoască mai multe despre țara noastră, ca și zona plină de verdeață, cu o istorie încărcată, dar acest lucru nu depinde numai de noi. Am avut ocazia să văd pe viu succesul pe care teatrul românesc, fie el și de păpuși, îl are în lume și susțin cu tărie că nici un ambasador, senator sau deputat nu poate ieși învingător din concurența cu arta...

Claudia LIPAN

LUMEA LA NOI

Iarnă niponă

Iarna japoneză nu seamănă deloc cu iarna medievală a lui Shakespeare și nici măcar cu anotimpul misteriosului continent asiatic. Cel puțin iarna japoneză modern gândită de regizorul englez William Galinsky. Spectacolul său, *Poveste de iarnă*, a ajuns, pentru două zile tomnatice, la București și la Craiova, într-un turneu european care a inclus și Rusia și Franța. Interpretarea aparține actorilor de la Théâtre du Sygne din Tokio cu care teatrul românesc a mai colaborat și anul trecut în cadrul zilelor japoneze la București, când au fost prezentate piesele *Neguțătorul din Veneția* de William Shakespeare și *Macbett* de Eugen Ionescu, ambele în regia lui Ion Caramitru. Compania teatrală niponă montează texte ale unor dramaturgi clasici pe care le prezintă în cadrul schimburilor culturale, la festivalurile de teatru din capitalele europene.

Simplitatea decorului și a costumelor transformă eroii în oameni ai zilelor noastre. De fapt, regizorul spectacolului ne anunță într-o foică-program că nici nu există eroi în această piesă. Seiya Nakano joacă un *Leontes* al secolului XX, cu bune, cu rele, cu mojie și nervi, cu pocăință și convingere. Interpretarea nu are nimic în comun cu teatrul lui Shakespeare, este, mai degrabă, (prea) obișnuită și blazată. *Camillo*, curteanul care-i va trăda planul urzit împotriva prietenului său, *Polixenes*, este adus în scenă de Rikiya Koyama. Cea mai bună, poate, interpretare din spectacol, *Camillo* este vesel, curajos, omenos, modern, cu mustăcioară și ochelari (pe care-i șterge cu cârpa). Atsuko Kawaguchi este o *Hermione* plină de demnitate, judecată și întemnițată cu seninătate. Motonobu Hoshino este un bandit plin de haz care știe românește, fură românește și își face biografia pe ritmuri de hip-hop.

Pe lângă tonurile moderne (ciorăpeii verzi ai slujitorilor, ciorăpeii maro ai vițelor nobile, hainele gri de la curtea regelui, lepădate de cei care dispar din scenă, oțetele *Perditei* cu poșete atârinate de gât, coifurile mai mari sau mai plate în forma unor acoperișuri de case etc.), se strecoară câteva elemente de decor ale teatrului nipon în scenografia lui Nobutaka Kotake, care persistă pe tot parcursul piesei. Perioada noneroică pe care o trăim este tocmai potrivită pentru o poveste de iarnă japoneză, crede directorul artistic al teatrului, Seiya Tamura, fondator, de altfel, al Teatrului Globe din Tokyo. Cu toate acestea, ceva din spiritul nipon rămâne. Mă gândesc la morile de vânt ca niște ventilatoare ce încep să bată numai la plecarea personajelor din scenă, simbol al temerii, al ascunzișului, al pribegiei, al izgonirii. Mă mai gândesc la instalația din care țâșnește pata negricioasă care acoperă pe fiecare în clipa morții. Mă gândesc la trei-patru lampioane colorate și la muzica instrumentiștilor aduși pe scenă, dar și la păsările ca niște mânuși de hârtie cu care se joacă copilul regelui *Leontes* și cei din anturajul lui, simbolizând astfel neștiința, inocența, boala, posibil moartea și în cele din urmă aducerea aminte. Care este singura șansă de a ființa a actorului pe o cale fără urmă.